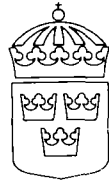

Lagutskottets betänkande

1985/86:12

om utlänningars rättsliga ställning (prop. 1985/86:7)

LU
1985/86:12

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 1985/86:7, vari föreslås att kravet på svenskt medborgarskap för revisor i aktiebolag, ekonomiska föreningar och större handelsbolag, överförmyndare och ledamot i överförmyndarnämnd samt ledamot i övervakningsnämnd. Vidare föreslås vissa ändringar i lagen om utländska förvärv av fast egendom m. m. som bl. a. innebär att förvärvstillstånd inte skall behövas om förvärvaren är gift med en svensk medborgare. Slutligen föreslås att mäklareordningen från år 1893 skall upphävas.

I betänkandet behandlas också dels två motioner som väckts med anledning av propositionen och vari yrkas avslag på ändringarna beträffande överförmyndare och ledamot i överförmyndarnämnd och övervakningsnämnd samt lättningen i tillståndsplikten vid utlännings fastighetsförvärv, dels fyra fristående motioner som rör frågor om överförmyndares kompetens och utbildning, ökning av antalet överförmyndarnämnder, tidpunkten för förmyndares och god mans redovisningsskyldighet samt utländska förvärv av fritidsfastigheter.

I fråga om kravet på medborgarskap för ledamot i övervakningsnämnd har yttrande inhämtats från justitieutskottet. Yttrandet har fogats som *bilaga 3* till betänkandet.

Lagutskottet har i samband med en studieresa till Kalmar län inhämtat synpunkter när det gäller tillämpningen av reglerna om utlänningars förvärv av fritidsfastigheter.

Utskottet tillstyrker bifall till propositionen dock med viss redaktionell ändring beträffande några av lagförslagen. Vidare tillstyrks motionen om förmyndares och god mans redovisningsskyldighet. Övriga motionsyrkanden avstyrks. I en reservation (m) hemställs om avslag på propositionen när det gäller överförmyndare och ledamöter i överförmyndarnämnd och i en reservation (m, fp, c) hemställs om avslag på förslaget rörande ledamot i övervakningsnämnd. En m-ledamot reserverar sig till förmån för motionen om avslag på lättningen i tillståndsplikten vid fastighetsförvärv. Ett särskilt yttrande (m) har avgivits beträffande överförmyndares kompetens och utbildning.

I proposition 1985/86:7 föreslår regeringen (arbetsmarknadsdepartementet) att riksdagen skall anta i propositionen framlagda förslag till

1. lag om ändring i lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar,
2. lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385),
3. lag om ändring i lagen (1980:1103) om årsredovisning m. m. i vissa företag,
4. lag om ändring i föräldrabalken,
5. lag om ändring i brottsbalken,
6. lag om ändring i lagen (1946:817) om bevisupptagning vid allmän domstol,
7. lag om ändring i lagen (1982:618) om utländska förvärv av fast egendom m. m.,
8. lag om upphävande av mäklarcordningen (1893:51 s. 1).

I propositionen bereds riksdagen vidare tillfälle att ta del av vad föredragande statsrådet anfört om lagstiftningsfrågor i övrigt.

Lagförslagen har tagits in i *bilaga 1* till betänkandet.

Motionsyrkanden

Motioner väckta med anledning av propositionen

Motion 1985/86:45 av Allan Ekström m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen avslår förslaget till ändring av 1 kap. 2 § lagen om utländska förvärv av fast egendom m. m.

Motion 1985/86:46 av Per-Olof Strindberg m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen avslår propositionen såvitt avser att utlänning som har kommunal rösträtt skall vara valbar till uppdrag som överförmyndare och ledamot i överförmyndarnämnd eller ledamot i övervakningsnämnd.

Motioner väckta under allmänna motionstiden

Motion 1984/85:1254 av Birger Rosqvist och Sven-Gösta Signell (båda s) vari yrkas att riksdagen beslutar anta följande förslag till ändrad lydelse av 16 kap. 5 § föräldrabalken:

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 kap.
5 §

Före den 15 februari varje år --- Före den 1 mars varje år ---
samma tids utgång. samma tids utgång.

Motion 1984/85:1669 av Maj-Lis Landberg och Margit Sandéhn (båda s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att åtgärder vidtas för att inrätta ett ökat antal överförmyndarnämnder.

Motion 1984/85:2400 av Agne Hansson (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa om översyn och förslag till ändring av lagen

(1982:618) om utländska förvärv av fast egendom m. m. i enlighet med vad som i motionen anförs.

LU 1985/86:12

Motion 1984/85:2403 av Alf Wennerfors (m) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen utreder frågorna om överförmyndares kompetens och utbildning för uppdraget.

Utskottet

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till lagändringar som innebär att nuvarande krav på svenskt medborgarskap för vissa uppdrag slopas. Sålunda föreslås att lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar, aktiebolagslagen (1975:1385) och lagen (1980:1103) om årsredovisning m. m. i vissa företag ändras så att revisor inte skall behöva vara svensk medborgare om revisorn är auktoriserad eller godkänd. Propositionen innehåller vidare förslag till ändring av föräldrabalken och brottsbalken som innebär att utlänning som har rösträtt i kommunalval blir valbar till uppdrag som överförmyndare och ledamot i överförmyndarnämnd resp. ledamot i övervakningsnämnd. Också lagen (1982:618) om utländska förvärv av fast egendom m. m. föreslås ändrad. Ändringen innebär att dels utlänning som är gift med svensk medborgare inte skall behöva tillstånd att förvärva fastighet m. m., dels ett förtydligande av den särskilda regeln om utlänningars förvärv av fritidsfastigheter. Slutligen föreslås att mäklareordningen (1893:51 s. 1) upphävs.

Till grund för propositionen ligger diskrimineringsutredningens betänkande (Ds A 1984:6) Om utlänningars rättsliga ställning samt en promemoria från länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län angående lagen om utländska förvärv av fast egendom, vilka båda har remissbehandlats.

Överförmyndare och ledamot i överförmyndarnämnd

År 1974 (prop. 1974:142, LU 38) skedde en genomgripande reform av reglerna om förmyndarskap i föräldrabalken (FB). Reformen syftade bl. a. till att antalet omyndighetsförklaringar skulle begränsas. Också reglerna om förmyndare och överförmyndare ändrades i betydande omfattning. Bl. a. vidgades överförmyndarnas uppgifter genom att ärenden om tillstånd till olika åtgärder beträffande omyndigs egendom, exempelvis försäljning av den omyndiges fastighet, flyttades över från de allmänna domstolarna till överförmyndarna. Vidare fick överförmyndarna överta prövningen av förmyndarnas arvoden. En annan nyhet var att kommunerna fick möjlighet att utse överförmyndarnämnder i stället för överförmyndare.

Enligt 19 kap. 1 och 2 §§ FB skall i varje kommun finnas en överförmyndare om inte kommunen bestämmer att det i stället skall finnas en överförmyndarnämnd. Överförmyndare och ledamot i överförmyndarnämnd samt ersättare för dessa väljs av kommunfullmäktige. För valbarhet krävs att vederbörande är myndig, svensk medborgare och kyrkobokförd i kommunen samt inte är i konkurstillstånd.

I propositionen föreslås att kravet på svenskt medborgarskap ersätts med ett krav på att vederbörande skall ha kommunal rösträtt. Ändringen innebär att en utländsk medborgare som varit bosatt i Sverige i minst tre år som regel kan väljas till överförmyndare och ledamot i överförmyndarnämnd.

Förslaget kritiserar i motion 1985/86:46. Enligt motionärerna handlägger överförmyndare och överförmyndarnämnd frågor av stor betydelse för den enskilde, och allmänheten har rätt att förvänta sig att beslutsfattarna har goda insikter i svensk rätt och svensk förvaltning. Motionärerna anser att svenska medborgare i högre grad än utländska medborgare har sådana insikter. Motionärerna yrkar därför att förslaget skall avslås.

Utskottet erinrar om att kravet på svenskt medborgarskap för överförmyndare och ledamot i överförmyndarnämnd föreslogs slopat redan i den proposition som låg till grund för 1974 års ändringar i FB. På hemställan av lagutskottet beslöt dock riksdagen att kravet skulle kvarstå. Utskottet framhöll därvid bl. a. att överförmyndaren har en viktig myndighetsutövande funktion och måste ha goda insikter i svensk rätt och svensk förvaltning.

Som framhålls i den nu aktuella propositionen gäller alltsedan år 1976 att utländska medborgare som har varit bosatta i Sverige i minst tre år kan väljas till ledamot av samtliga kommunala och landstingskommunala nämnder utom överförmyndarnämnd. Åtskilliga av dessa nämnder har myndighetsutövande funktioner. Det kan därför i och för sig hävdas att man inte heller beträffande överförmyndare och överförmyndarnämnd behöver upprätthålla kravet på svenskt medborgarskap som en garanti för att den som väljs har erforderliga kunskaper om svensk rätt och förvaltning. Enligt utskottets mening kan man emellertid inte utan vidare dra paralleller mellan överförmyndare resp. överförmyndarnämnd och andra kommunala nämnder. Till skillnad från dessa har nämligen – med undantag för de största kommunerna – överförmyndare eller överförmyndarnämnd som regel inte biträde av någon förvaltningsenhet, där den erforderliga sakkunskapen finns representerad. Som framhållits i remissyttrande från Södertälje kommun är därför yrkesbakgrund och kunskaper i högre grad avgörande vid val av överförmyndare och överförmyndarnämnd än vid val till andra kommunala uppdrag.

När det gäller slopandet av krav på svenskt medborgarskap för vissa uppdrag framhåller föredragande statsrådet i propositionen att hennes grundinställning är att utlänningar med klar anknytning till Sverige inte skall behandlas annorlunda än svenska medborgare annat än när och i den mån det är nödvändigt av hänsyn till väsentliga svenska intressen att medborgarskapskravet upprätthålls. Utskottet har samma inställning och anser att medborgarskapskravet kan slopas i fall då kravet på anknytning till Sverige kan tillgodoses på annat sätt. Enligt utskottets mening får den omständigheten att överförmyndare och ledamot i överförmyndarnämnd väljs av kommunfullmäktige anses utgöra tillräcklig garanti för att endast personer som har tillräckliga kunskaper om svensk rätt och svensk förvaltning och som i övrigt är lämpade väljs för dessa uppdrag. Utskottet vill understryka att för uppdraget erforderliga insikter och kunskaper normalt kan förvärvas endast efter en lång tids vistelse i Sverige. I likhet med föredragande statsrådet anser utskottet att tiden nu är mogen att slopa kravet på svenskt medborgarskap för de aktuella uppdragen.

Med det anförda tillstyrker utskottet bifall till propositionen i förevarande del och avstyrker bifall till motion 46 i motsvarande del.

I motion 1984/85:2403 yrkas att en utredning skall ske beträffande *överförmyndarnas kompetens och utbildning*. Motionären hänvisar till en motion med samma yrkande som han väckte år 1983 och i vilken han pekade på brister i överförmyndarorganisationen. I den motionen anfördes bl. a. att politiker som saknar nödvändig juridisk skolning kan utses till överförmyndare, varför denna form av rekrytering borde bli föremål för omprövning. Vidare framhölls att överförmyndare bör få en reguljär och ganska omfattande utbildning för uppdraget. Motionären anför härutöver i den nu aktuella motionen viss kritik mot lagutskottets uttalanden vid behandlingen av 1983 års motion.

Då frågan om överförmyndarnas kompetens och utbildning nu ånyo aktualiserats vill utskottet än en gång styrka under vikten av att den som väljs till överförmyndare eller ledamot i överförmyndarnämnd är väl kvalificerad för uppdraget. Frågan om särskilda kompetenskrav borde uppställas i FB övervägdes ingående av utskottet både vid 1974 års reform av förmynderskapslagstiftningen och med anledning av motionärens motion år 1983 (se LU 1983/84:1). Utskottet intog därvid den ståndpunkten att man inte borde ställa upp några sådana krav i lagen. De skäl som utskottet anförde för sitt ställningstagande äger enligt utskottets mening alltså giltighet och vad motionären nu anför ger inte utskottet anledning att frånga sin tidigare inställning till spörsmålet. Utskottet är således fortfarande av den uppfattningen att eventuella brister i överförmyndarverksamheten får lösas på annat sätt än genom införandet av särskilda kompetenskrav.

En angelägen åtgärd som kan vidtas till stöd och hjälp för överförmyndare är, som utskottet tidigare framhållit, utbildning och fortbildning för överförmyndaruppdraget. Sådan utbildning förekommer också i Kommunförbundets och Föreningen Sveriges överförmyndares regi. Bl. a. anordnar Kommunförbundet efter varje nyval en kurs som står öppen för både nytillträdande och omvalda överförmyndare och ledamöter i överförmyndarnämnder.

Utskottet vill vidare hänvisa till vad Kommunförbundet anförde i remisstytrande över 1983 års motion. För att motverka att problem uppkommer i överförmyndarverksamheten var det sålunda enligt Kommunförbundet angeläget att information lämnades om uppdragets innebörd och att de särskilda kraven på överförmyndare beaktas vid nomineringen. Kommunförbundet framhöll också vikten av att kommunerna ser till att överförmyndarna får de kansliresurser som behövs. Utskottet vill härutöver framhålla att det är väsentligt att överförmyndare i förekommande fall utnyttjar sin rätt att anlita ekonomisk eller juridisk expertis. Möjligheterna att erhålla råd och anvisningar från Kommunförbundet, Överförmyndarföreningen och tingsrätterna står också öppna.

På grund av det anförda anser utskottet att motion 2403 inte bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

I motion 1984/85:1669 yrkas att riksdagen hos regeringen begär att åtgärder vidtas för att inrätta ett *ökad antal överförmyndarnämnder*. Motionärerna

hänvisar till vad lagutskottet uttalade vid riksdagsbehandlingen av 1974 års reform av förmyndarskapslagstiftningen, nämligen att det var angeläget att överförmyndarnämnd inrättades i så stor utsträckning som möjligt. Trots denna rekommendation har enligt motionärerna endast ca 40 % av kommunerna inrättat överförmyndarnämnder.

Som ovan redovisas innebar 1974 års reform att kommunerna fick möjlighet att efter eget bestämmande inrätta överförmyndarnämnder i stället för att ha en överförmyndare. Vid riksdagsbehandlingen av reformen pekade utskottet på att flera fördelar kan vinnas genom inrättandet av överförmyndarnämnder. Sålunda kan överförmyndarorganisationen tillföras personer med erfarenhet från skilda verksamhetsområden. En överförmyndarnämnd ger också större möjlighet att effektivt organisera verksamheten i kommunen. Utskottet vidhåller därför sin positiva uppfattning om systemet med överförmyndarnämnder. Enligt utskottets mening måste det emellertid fortfarande vara en angelägenhet för varje kommun att under hänsynstagande till de lokala förhållandena besluta om det skall finnas en överförmyndare eller om verksamheten skall organiseras i nämndform. Utskottet kan därför inte tillstyrka bifall till motion 1669.

I motion 1984/85:1254 tas upp en fråga om *tidpunkten för avgivande av årsräkning* till överförmyndare. Enligt 16 kap. 5 § FB skall förmyndare före den 15 februari varje år avge en årsräkning till överförmyndaren. Årsräkningen skall innehålla en redogörelse för förvaltningen av den omyndiges egendom under föregående år. Vidare skall i årsräkningen redovisas tillgångar och skulder vid början och slutet av redovisningsperioden. Bestämmelserna om årsräkning är också tillämpliga på god man som förordnas enligt 18 kap. FB. I 14 kap. 9 § FB finns ytterligare en regel om förmyndares redovisningsskyldighet. Enligt denna bestämmelse skall – om det för en omyndig dödsbodelägars räkning sluts avtal om sammanlevnad i oskiftat bo – förmyndaren före den 15 februari varje år lämna en årsuppgift till överförmyndaren angående boet.

I motion 1254 yrkas att 16 kap. 5 § FB ändras så att tidpunkten för avlämnande av årsräkning bestäms till den 1 mars. Motionärerna framhåller att nuvarande regler innebär att en förmyndare eller god man måste lämna in årsräkningen vid samma tidpunkt som den omyndiges självdeklaration skall avges. Enligt motionärerna kan det emellertid vara svårt för förmyndaren att samtidigt hinna med att göra en tillfredsställande årsräkning och deklarationen. Det är därför inte ovanligt att årsräkningarna lämnas in först i slutet av februari eller i början av mars, en försening som överförmyndarna i dag tvingas acceptera. För att råda bot på nuvarande förhållanden föreslår motionärerna att tidpunkten för avlämnande av årsräkning bestäms till den 1 mars.

Utskottet erinrar om att regeln att årsräkning skall avlämnas för den 15 februari gällt sedan 1924. Otvivelaktigt förhåller det sig så som motionärerna anför att tillämpningen av bestämmelsen i dag kan medföra svårigheter för förmyndare och gode män. Enligt vad utskottet inhämtat från Stockholms överförmyndarnämnd är det inte heller ovanligt att årsräkningarna blir fördröjda. Det finns därför goda skäl för att förmyndarna och de gode

männen bör få ytterligare tid på sig att avlämna årsräkningen. Några avgörande skäl som talar mot ett genomförande av motionärernas förslag kan utskottet inte finna och utskottet tillstyrker därför bifall till motionen. En motsvarande ändring bör göras i 14 kap. 9 § FB. De nya reglerna bör kunna träda i kraft den 1 januari 1986 och bli omedelbart tillämpliga.

Ledamot i övervakningsnämnd

Övervakningsnämnderna har enligt brottsbalken att fatta vissa beslut beträffande dömda som undergår kriminalvård i frihet. Det gäller både dem som är villkorligt frigivna från fängelsestraff och dem som är dömda till skyddstillsyn. Som exempel på beslut som övervakningsnämnderna fattar kan nämnas beslut om omhändertagande av den dömde och beslut om förverkande av villkorligt medgiven frihet. Övervakningsnämnderna kan vidare, om den dömde missköter sig, begära att åklagaren vid domstol för talan om att skyddstillsynsdomen undanröjs. Nämnderna får också meddela särskilda föreskrifter för den dömde, meddela honom varning och besluta om förlängd övervakningstid. Vissa beslut som en skyddskonsulent har fattat får överprövas av övervakningsnämnd.

Regler om övervakningsnämndernas sammansättning m. m. finns i 37 kap. brottsbalken. En övervakningsnämnd består enligt huvudregeln av ordförande, vice ordförande och tre andra ledamöter (1 § andra stycket). Regeringen förordnar ordförande och vice ordförande. Dessa skall vara lagfarna och ha erfarenhet av tjänstgöring som domare (2 § första stycket). I praktiken innebär detta krav också ett krav på svenskt medborgarskap; enligt 11 kap. 9 § regeringsformen får nämligen endast den som är svensk medborgare inneha eller utöva domartjänst. Övriga ledamöter i övervakningsnämnd och ersättare för dem utses genom val av kommunfullmäktige eller landsting (2 § andra stycket). Valbar till ledamot eller ersättare är myndig svensk medborgare som är kyrkobokförd inom nämndens verksamhetsområde och som inte fyllt 70 år (3 §).

Brottsbalkens regler om övervakningsnämndernas uppgifter och organisation fick sin nuvarande utformning genom en lagändring som i viss del trädde i kraft den 1 juli 1983 och i återstående del den 1 januari 1984 (prop. 1982/83:85, JuU 26, rskr. 241). Reformen innebar bl. a. att nämndernas antal skars ned till ungefär hälften samtidigt som de befriades från en stor mängd ärenden av rutinbetonad karaktär. De uppgifter som efter reformen ligger på nämnderna – och som nyss har beskrivits – är sådana att nämndernas verksamhet nu är begränsad till mera domstolsliknande funktioner (se prop. 1982/83:85 s. 118). Vad gäller de ledamöter som inte är ordförande eller vice ordförande innebar ändringen att de inte längre skulle utses av länsstyrelse utan väljas, som tidigare anförts, av landsting eller kommunfullmäktige. Vidare infördes för dessa ledamöter ett krav på svenskt medborgarskap. Som skäl härför åberopades i propositionen (s. 118, 136) att för valbarhet borde gälla i huvudsak samma regler som för nämndemän. Endast svenska medborgare får väljas till nämndemän (4 kap. 6 § rättegångsbalken, 20 § lagen om allmänna förvaltningsdomstolar).

I den nu aktuella propositionen föreslås att medborgarskapskravet i

37 kap. 3 § brottsbalken slopas och ersätts med ett krav på att ledamot och ersättare skall ha rösträtt vid val av kommunfullmäktige.

I motion 1985/86:46 yrkas avslag på den föreslagna ändringen i brottsbalken. Motionärerna hänvisar till Svea hovrätts avstyrkande remissvar beträffande avskaffande av det nu aktuella kravet på svenskt medborgarskap och anför att övervakningsnämnderna har att handlägga frågor av stor betydelse för den enskilde. Svenska medborgare kan i högre utsträckning än utländska förväntas ha goda insikter i svensk rätt och svensk förvaltning, framhåller motionärerna, och tillägger att hänsyn till rättssäkerheten måste sättas före strävan att jämställa svenska och utländska medborgare.

På begäran av lagutskottet har justitieutskottet yttrat sig över propositionen och motionen i förevarande delar. I yttrandet redovisas vad som anförs i propositionen om att man inte nu bör avskaffa kravet på svenskt medborgarskap för nämndemän i de allmänna domstolarna av hänsyn bl. a. till förhållandena vid handläggning av mål som rör rikets säkerhet eller utgör militära mål. Föredragande statsrådet finner emellertid med hänsyn till övervakningsnämndernas arbetsuppgifter att beträffande dessa nämnder hänsyn av den art som gäller beträffande nämndemännen i de allmänna domstolarna inte behöver tas. Inte heller i övrigt anser hon att övervakningsnämndernas uppgifter och befogenheter är av sådan karaktär att man måste kräva svenskt medborgarskap av de valda ledamöterna. Vidare erinrar hon om att medborgarskapskravet infördes så sent som år 1983. I justitieutskottets yttrande hänvisas vidare till att vad som i propositionen anförs som en allmän utgångspunkt nämligen att för sådana förtroendevalda i statliga organ, som väljs av kommunfullmäktige eller landsting, kravet på svenskt medborgarskap i princip bör vidhållas endast om detta föranleds av det enskilda organets arbetsuppgifter och ställning i samhället. Justitieutskottet ansluter sig till ett sådant synsätt. Mot bakgrund härav och med hänsyn till karaktären av övervakningsnämndernas uppgifter och befogenheter finner justitieutskottet inte anledning till erinran mot vad föredragande statsrådet anför i propositionen i fråga om behörighet att vara ledamot i övervakningsnämnd eller ersättare för sådan. Enligt justitieutskottets mening saknas det fog för sådana farhågor rörande försämrad rättssäkerhet m. m. som motionärerna för fram om kravet på svenskt medborgarskap slopas för den berörda gruppen.

Justitieutskottet förordar att lagutskottet tillstyrker bifall till propositionen i aktuell del och avstyrker bifall till motionen i motsvarande del.

Lagutskottet kan för sin del helt ansluta sig till vad justitieutskottet sålunda anför. Lagutskottet tillstyrker i enlighet härmed bifall till förslaget till ändring i brottsbalken och avstyrker bifall till motion 46 i motsvarande del.

Utländska förvärv av fast egendom

Enligt lagen om utländska förvärv av fast egendom m. m. får utländska medborgare förvärva fast egendom här i landet endast efter särskilt tillstånd (förvärvstillstånd). Också för andra rättssubjekt – i lagen benämnda kontrollsubjekt – föreligger tillståndsplikt. Tillstånd krävs inte bara för förvärv av fast egendom utan också för förvärv av tomträtt och bostadsarren-

de. Frågan om förvärv av fast egendom som är taxerad som jordbruksfastighet prövas enligt bestämmelserna i jordförvärvslagen (1979:230). Vissa undantag från tillståndsplikten finns. Bl. a. behövs inte tillstånd för förvärv som sker genom bodelning, arv eller testamente.

Förutsättningarna för förvärvstillstånd regleras i 1 kap. 8–11 §§. Bestämmelserna innebär att förvärvstillstånd i princip skall meddelas om hinder inte möter med hänsyn till landets försvar eller säkerhet, egendomens lämplighet för avsett ändamål eller andra allmänna intressen eller med hänsyn till förvärvarens förhållanden. För sådana områden av landet där det råder stor efterfrågan på fritidsbostäder gäller därutöver en särskild bestämmelse. Enligt denna (10 §) skall förvärvstillstånd vägras om förvärvet avser en fritidsfastighet som är belägen inom ett område där efterfrågan på fritidsfastigheter är så betydande att på grund därav risk föreligger för en stegring av fastighetsvärdena. Förbudet mot förvärvstillstånd gäller dock inte om förvärvaren tidigare varit svensk medborgare eller på annat sätt har en särskild anknytning till Sverige.

Frågor om förvärvstillstånd prövas av länsstyrelsen och i vissa fall av regeringen.

I propositionen föreslås att ytterligare ett undantag från tillståndsplikten skall införas, nämligen när förvärvaren är gift med en svensk medborgare (1 kap. 2 §). Vidare föreslås att den särskilda regeln i 1 kap. 10 § om utlänningars förvärv av fritidsfastigheter förtydligas så att det klart framgår att bestämmelsen gäller fastigheter som förvärfas för fritidsändamål oberoende av om fastigheten taxerats som fritids- eller permanentbostadsfastighet.

I motion 1985/86:45 yrkas avslag på förslaget till ändring av 1 kap. 2 §. Motionären anser att en rätt för utlänningar som är gifta med svenska medborgare att fritt förvärva fast egendom är mindre väl förenlig med lagstiftningens syfte. Motionären framhåller också att vid remissbehandlingen överbefälhavaren motsatt sig förslaget av hänsyn till totalförsvarets säkerhetsintressen samt att rikspolisstyrelsen pekat på förslagets följder när det gäller förordningen (1976:935) om skyddsområden och kontrollområden.

Utskottet vill för sin del framhålla att enligt vad som uttalas i propositionen ett betydande antal tillståndsärenden gäller förvärv som en utländsk medborgare gör tillsammans med sin svenske make. Som regel ges tillstånd i alla sådana fall. Om den föreslagna ordningen genomförs kommer därför enligt utskottets mening länsstyrelsernas arbetsbelastning att minska samtidigt som de enskilda besparas besvär och kostnader. Det finns således starka skäl som talar för förslaget. Utskottet kan i likhet med föredragande statsrådet inte dela uppfattningen att förslaget innebär ett ökat hot mot totalförsvarets säkerhetsintressen. Gällande regler kan nämligen lätt kringgå genom att den svenske maken först förvärvar fastigheten och sedan överlåter den på sin utländske make genom bodelning. Däremot kan det som närmare utvecklas i propositionen uppkomma vissa problem när de gäller förvärv av fastigheter som är belägna inom ett skydds- eller kontrollområde. Sådana problem kan emellertid uppkomma redan i dag och några nämnvärda olägenheter torde den föreslagna ordningen inte behöva medföra.

På grund av det anförda tillstyrker utskottet att den i propositionen

föreslagna lättningen i tillståndsplikten genomförs. Utskottet avstyrker således bifall till motion 45. Förslaget till ändring av 1 kap. 10 § lagen om utländska förvärv av fast egendom m. m. föranleder inte någon erinran från utskottets sida. Också i denna del tillstyrks alltså propositionen.

I motion 1984/85:2400 begärs en översyn och förslag till ändring av den nu aktuella lagstiftningen. Motionärerna framhåller att antalet fritidsfastigheter i Kalmar län som förvärvats av utländska medborgare bosatta utomlands stigit kraftigt år 1984 i jämförelse med tidigare år. Enligt motionärerna medför denna utveckling att fastighetspriserna i attraktiva fritidsområden, t. ex. Öland, stiger onormalt mycket vilket leder till att mindre kapitalstarka grupper berövas möjligheten att förvärva fastigheter. Vidare tunnns året-runtboendet ut och den breda allmänhetens möjligheter till turism i attraktiva turistområden minskas. Motionärerna anser det påkallat att lagstiftningen skärps och länsstyrelsernas praxis ses över i syfte att åstadkomma större enhetlighet.

När det gäller omfattningen av utländska medborgares förvärv av fritidsfastigheter vill utskottet till en början hänvisa till att i utskottets betänkande LU 1981/82:1 finns intaget (s. 7-8) vissa statistiska uppgifter rörande utländska medborgares förvärv av fritidsfastigheter i Sverige åren 1975-1978.

Vid behandling år 1984 av motioner med samma syfte som den nu aktuella motionen 2400 inhämtade utskottet uppgifter från ett antal länsstyrelser om utländska medborgares förvärv av fritidsfastigheter under perioden 1979-1983. I det nu aktuella ärendet har motsvarande uppgifter beträffande år 1984 inhämtats. Uppgifterna redovisas i *bilaga 2* till betänkandet.

Utskottet erinrar om att frågan om utländska medborgares förvärv av fritidsfastigheter i Sverige ägnades särskild uppmärksamhet vid riksdagsbehandlingen av förslaget till den nu gällande lagen om utländska förvärv av fast egendom m. m. Lagutskottet anförde därvid bl. a. att det är viktigt att gällande bestämmelser inte tillämpas på ett sådant sätt att utländska medborgare som är bosatta utomlands förhindras att förvärva fritidshus i vårt land. Å andra sidan ansåg utskottet det rimligt att endast utlänningar som har särskild anknytning till Sverige får förvärva fritidsfastigheter i de delar av landet där konkurrensen om fritidsbebyggelsen är stor. Enligt utskottets mening gav reglerna utrymme för den restriktivitet som kan anses erforderlig i fråga om förvärv av fritidsfastigheter av utländska medborgare utan särskild anknytning till Sverige. Utskottet gjorde vidare vissa uttalanden till ledning för tillämpningen av begreppet särskild anknytning till Sverige. Syftet med motivuttalandena var bl. a. att få till stånd en viss skärpning av tillämpningen. Slutligen underströk utskottet betydelsen av att man får till stånd en fast och enhetlig praxis i tillståndsfrågor och framhöll att det bör ankomma på resp. länsstyrelse att följa utvecklingen på området inom det egna länet.

De statistiska uppgifterna som utskottet inhämtat ger vid handen att under år 1984 antalet utomlands bosatta utländska medborgare som fått tillstånd att förvärva fritidsfastigheter ökat i bl. a. Kalmar och Kronobergs län. I Stockholms, Hallands och Värmlands län däremot har någon ökning inte skett. För Göteborgs och Bohus län kan en mindre ökning konstateras. Vad särskilt gäller utvecklingen i Kalmar län har utskottet i samband med ett

studiebesök i länet inhämtat att det helt övervägande antalet sådana förvärv vartill tillstånd lämnats av länsstyrelsen har avsett fastigheter belägna i områden där efterfrågan är ringa och någon risk för stegring av fastighetsvärdena inte föreligger. På Öland har blott i två fall förvärvstillstånd getts till utländska medborgare bosatta utomlands. Vid studiebesöket upplystes vidare att fastighetspriserna i vissa trakter av Öland sjunkit kraftigt under senare år och att det i dessa trakter för närvarande finns ett stort utbud på bebyggda och obebyggda fritidsfastigheter men att efterfrågan på dessa är ringa.

Mot bakgrund av det anförda kan utskottet inte dela motionärernas uppfattning om att utvecklingen är oroande och motiverar införandet av ytterligare restriktioner. Som utskottet framhållit då frågan tidigare varit aktuell (se senast LU 1983/84:13) bör principen i fråga om utländska förvärv av fastigheter här i landet alltså vara att utländska medborgare skall få förvärva fast egendom om hinder inte möter från försvarssynpunkt eller liknande (se 1 kap. 8 §). När det gäller utländska medborgares förvärv av fritidsfastigheter i attraktiva områden är det som utskottet också tidigare uttalat motiverat med ett krav på särskild anknytning till Sverige för förvärv av fastigheter i sådana områden. Enligt utskottets mening ger bestämmelserna i lagen utrymme för erforderlig restriktivitet beträffande förvärv av fritidsfastigheter samtidigt som de medger en anpassning till rådande lokala förhållanden. Utskottet vill i likhet med vad utskottet gjorde år 1984 betona angelägenheten av en enhetlig praxis vid tolkningen av begreppet särskild anknytning till Sverige och framhålla vikten av att länsstyrelsernas styrelser och regeringen med uppmärksamhet följer frågorna om de utländska förvärven av fastigheter här i landet.

På grund av det anförda avstyrker utskottet bifall till motion 2400.

Propositionen i övrigt

Förslaget i propositionen att revisorer i ekonomiska föreningar, aktiebolag och vissa andra företag inte skall behöva vara svenska medborgare föranleder inte några erinringar från utskottets sida. Förslaget bör därför genomföras. En viss redaktionell ändring bör dock göras i lagförslagen.

Övriga lagförslag i propositionen tillstyrks av utskottet.

I propositionen tar föredragande statsrådet upp till övervägande vissa andra förslag till lagändringar än de ovan redovisade som framlagts av diskrimineringsutredningen. Behandlingen av några av dessa förslag bör enligt statsrådet anstå tills vidare i avvaktan på andra lagstiftningsprojekt medan de övriga inte bör genomföras. Vad statsrådet anfört bör enligt utskottets mening inte föranleda något ställningstagande från riksdagens sida.

Utskottets hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *medborgarskapskrav för revisorer* att riksdagen antar de i proposition 1985/86:7 framlagda förslagen till

dels lag om ändring i lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar,
dels lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385),
dels lag om ändring i lagen (1980:1103) om årsredovisning m. m. i vissa
företag,

med den ändringen att lagförslagen erhåller i *bilaga 4* som *Utskottets förslag* betecknade lydelse,

2. beträffande *medborgarskapskrav för överförmyndare m. m.*

att riksdagen med bifall till propositionen i denna del och med avslag på motion 1985/86:46 i motsvarande del godkänner vad utskottet anfört,

3. beträffande *årsräkning till överförmyndare*

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:1254 godkänner vad utskottet anfört,

4. beträffande *ändring i föräldrabalken*

att riksdagen antar utskottets i *bilaga 4* framlagda förslag till lag om ändring i föräldrabalken,

5. beträffande *överförmyndares kompetens*

att riksdagen avslår motion 1984/85:2403,

6. beträffande *överförmyndarnämnder*

att riksdagen avslår motion 1984/85:1669,

7. beträffande *medborgarskapskrav för ledamot i övervakningsnämnd*

att riksdagen med avslag på motion 1985/86:46 i denna del antar förslaget till lag om ändring i brottsbalken.

8. beträffande *utländska förvärv av fast egendom*

att riksdagen dels med avslag på motion 1985/86:45 antar förslaget till lag om ändring i lagen (1982:618) om utländska förvärv av fast egendom m. m., dels avslår motion 1984/85:2400,

9. beträffande *propositionen i övrigt*

att riksdagen dels antar förslagen till lag om ändring i lagen (1946:817) om bevisupptagning vid utländsk domstol och lag om upphävande av mäklareordningen (1893:51 s. 1), dels beslutar att vad som i propositionen anförs om lagstiftningsfrågor i övrigt inte skall föranleda något ställningstagande från riksdagens sida.

Stockholm den 19 november 1985

På lagutskottets vägnar

Per-Olof Strindberg

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m), Lennart Andersson (s), Owe Andréasson (s), Stig Gustafsson (s), Martin Olsson (c), Inga-Britt Johansson (s), Allan Ekström (m), Bengt Kronblad (s), Inger Hestvik (s), Bengt Harding Olson (fp), Gunnar Thollander (s), Marianne Karlsson (c), Hans Rosengren (s), Ewy Möller (m) och Kjell Arne Welin (fp).

1. Medborgarskapskrav för överförmyndare m. m. (mom. 2)

Per-Olof Strindberg, Allan Ekström och Ewy Möller (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 4 med "När det" och slutar på s. 5 med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

I likhet med motionärerna anser utskottet att de skäl utskottet anförde år 1974 mot ett slopande av medborgarskapskravet fortfarande äger giltighet. Några nya omständigheter som bör föranleda att riksdagen frångår sitt tidigare ställningstagande i frågan har inte förebragts i propositionen. Redan på grund av det anförda anser utskottet att propositionen i förevarande del bör avslås. Härtill kommer att det starkt kan ifrågasättas huruvida den föreslagna ändringen över huvud taget har någon praktisk betydelse. Av föredragande statsrådets uttalanden i propositionen framgår att i regel endast personer, som genom en lång vistelse i Sverige förvärvat insikter i svensk rätt och svensk förvaltning, kommer att utses till överförmyndare och ledamot i överförmyndarnämnd. Efter så lång tids vistelse här torde emellertid vederbörande ha rätt att få svenskt medborgarskap och därigenom bli valbar enligt gällande bestämmelser.

På anförda skäl avstyrker utskottet bifall till den föreslagna ändringen i FB och tillstyrker bifall till motion 46 i motsvarande del.

dels att utskottet under moment 2 bort hemställa

2. beträffande *medborgarskapskrav för överförmyndare m. m.*
att riksdagen med bifall till motion 1985/86:46 i denna del och med avslag på propositionen i motsvarande del godkänner vad utskottet anført.

2. Ändring i föräldrabalken (mom. 4)

Per-Olof Strindberg, Allan Ekström och Ewy Möller (alla m) anser under förutsättning av bifall till reservation 1 att utskottet under moment 4 bort hemställa

4. beträffande *ändring i föräldrabalken*
att riksdagen antar följande

Förslag till

Lag om ändring i föräldrabalken

Härigenom föreskrivs att 14 kap. 9 § och 16 kap. 5 § föräldrabalken (1) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.
9 §

Varder dödsbo, däri omyndig äger del, ej skiftat inom sex månader från det boupppteckning förrättades, skall förmyndaren, där ej avtal träffats om

(1) Balken omtryckt 1983:485.

sammanlevnad i oskiftat bo, inom nämnda tid till överförmyndaren avgiva redogörelse för det hinder som mött för skifte, och vare förmyndaren pliktig att därefter, intill dess skifte sker eller avtal, varom ovan sägs, slutes, avgiva sådan redogörelse var sjätte månad, där ej överförmyndaren bestämmer annan tid.

Slutes för omyndig delägare i dödsbo avtal om sammanlevnad i oskiftat bo, vare förmyndaren pliktig att före den 15 februari varje år till överförmyndaren avlämna årsuppgift angående boet, upptagande den behållna inkomsten under föregående år samt en översikt av boets tillgångar och skulder vid årets slut. Möter till följd av boets storlek eller av annan orsak hinder att inom nämnda tid avlämna årsuppgift, skall inom samma tid anmälan om hindret göras till överförmyndaren; och utsatte denne ny tid, inom vilken förmyndaren har att ingiva handlingen.

Hava underåriga syskon samma förmyndare, må för dem gemensam redogörelse eller årsuppgift avlämnas.

Slutes för omyndig delägare i dödsbo avtal om sammanlevnad i oskiftat bo, vare förmyndaren pliktig att före den 1 mars varje år till överförmyndaren avlämna årsuppgift angående boet, upptagande den behållna inkomsten under föregående år samt en översikt av boets tillgångar och skulder vid årets slut. Möter till följd av boets storlek eller av annan orsak hinder att inom nämnda tid avlämna årsuppgift, skall inom samma tid anmälan om hindret göras till överförmyndaren; och utsatte denne ny tid, inom vilken förmyndaren har att ingiva handlingen.

16 kap.

5 §

Före den 15 februari varje år avgive förmyndaren till överförmyndaren årsräkning, innefattande redogörelse för förvaltningen under föregående år eller den del av året, varunder förmyndaren innehaft sin befattning. Då förmyndarens befattning upphör, skall förmyndaren ofördröjligen till överförmyndaren avgiva sluträkning, avseende förvaltningen under det löpande året intill befattningens upphörande.

I årsräkning och sluträkning skola upptagas tillgångar och skulder vid början av den tid räkningen avser, en sammanställning av inkomster och utgifter under nämnda tid samt tillgångar och skulder vid samma tids utgång.

Före den 1 mars varje år avgive förmyndaren till överförmyndaren årsräkning, innefattande redogörelse för förvaltningen under föregående år eller den del av året, varunder förmyndaren innehaft sin befattning. Då förmyndarens befattning upphör, skall förmyndaren ofördröjligen till överförmyndaren avgiva sluträkning, avseende förvaltningen under det löpande året intill befattningens upphörande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

3. Medborgarskapskrav för ledamot i övervakningsnämnd (mom. 7)

LU 1985/86:12

Per-Olof Strindberg (m), Martin Olsson (c), Allan Ekström (m), Bengt Harding Olson (fp), Marianne Karlsson (c), Ewy Möller (m) och Kjell Arne Welin (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 8 som börjar med "På begäran" och slutar med "motsvarande del" bort ha följande lydelse:

På begäran av lagutskottet har justitieutskottet yttrat sig över propositionen och motionen i förevarande delar. I yttrandet tillstyrker justitieutskottet på närmare anförda skäl propositionens förslag och avstyrker motionsyrkandet i denna del. I en avvikande mening (m, fp, c) förordas avslag på propositionen och bifall till motionen. Som skäl för detta ställningstagande anføres att riksdagen så sent som år 1983 beslutade att endast svenska medborgare skall kunna väljas till ledamöter i övervakningsnämnderna. I den proposition som låg till grund för lagändringen anfördes att nämndernas verksamhet genom ändringen begränsades till mera domstolsliknande funktioner samt att för valbarhet till nämnderna borde gälla i huvudsak samma regler som för nämndemän. Endast svenska medborgare får vara nämndemän i allmänna domstolar och i förvaltningsdomstolar.

Vidare anføres bl. a. att övervakningsnämnderna har domstolsliknande uppgifter i åtskilliga typer av ärenden. Övervakningsnämnderna får t. ex. förklara villkorligt medgiven frihet förverkad, dvs. besluta att en person skall berövas friheten för att avtjäna ett fängelsestraff. Övervakningsnämnderna kan också besluta om tillfälligt omhändertagande av den som dömts till skyddstillsyn eller villkorligt frigivits och även på så sätt beröva en person friheten. Sådana beslut som nu nämnts rör, framhålls det, enskildas rättsliga ställning och de är självfallet till sin natur mycket ingripande för den enskilde. Beslut av denna art bör fattas av svenska medborgare i enlighet med den av grundlagberedningen hävdade uppfattningen.

Den sålunda redovisade uppfattningen kan lagutskottet dela. Lagutskottet avstyrker därför bifall till den föreslagna ändringen av brottsbalken och tillstyrker därmed bifall till motion 46 i denna del.

dels att utskottet under moment 7 bort hemställa

7. beträffande *medborgarskapskrav för ledamot i övervakningsnämnd*

att riksdagen med bifall till motion 1985/86:46 i denna del avslår förslaget till lag om ändring i brottsbalken.

4. Utländska förvärv av fast egendom (mom. 8)

Allan Ekström (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 9 med "Utskottet vill" och slutar på s. 10 med "alltså propositionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet erinrar om att till grund för 1982 års fastighetsförvärvslag – som ersatt 1916 års lag i ämnet – ligger den värderingen att fast egendom skall ägas av svenskar. I proposition 1981/82:135 slog den dåvarande departementsche-

fen fast att "det fortfarande finns ett skyddsbehov när det gäller fast egendom och gruvrättigheter" (s. 49 och 73) och att "som grundläggande princip alltså bör gälla att kontrollsubjekt (utlänning) inte utan tillstånd får förvärva fast egendom här i landet".

Som motionären framhåller har överbefälhavaren motsatt sig förslaget att här jämställa utlänning med svensk av hänsyn till totalförsvarets säkerhetsintressen. Rikspolisstyrelsen har vidare pekat på den konsekvensen av förslaget, nämligen att utlänning skulle kunna förvärva fast egendom som han icke får bosätta sig på till följd av förordningen om skyddsområden och kontrollområden. Denna förordning kräver nämligen tillstånd för utlänning att bosätta sig inom sådana områden.

Enligt utskottets mening saknas anledning att frångå de principiella värderingar som sålunda uppbär gällande lag i ämnet. På grund härav och då den i propositionen påtalade omständigheten, att lagens krav på tillstånd kan kringgås genom visst förfarande, icke föranleder annan bedömning tillstyrker utskottet bifall till motionen. I enlighet härmed avstyrker utskottet propositionen i motsvarande del. Den föreslagna ändringen av 1 kap. 10 § lagen om utländska förvärv av fast egendom m. m. föranleder däremot inte någon erinran från utskottets sida, och propositionen tillstyrks i denna del.

dels att utskottet under moment 8 bort hemställa

8. beträffande *utländska förvärv av fast egendom*

att riksdagen dels med bifall till motion 1985/86:45 avslår förslaget till lag om ändring i lagen (1982:618) om utländska förvärv av fast egendom m. m. såvitt avser 1 kap. 2 §, dels antar lagförslaget såvitt avser 1 kap. 10 §, dels ock avslår motion 1984/85:2400.

Särskilt yttrande

Överförmyndares kompetens (mom. 5)

Per-Olof Strindberg, Allan Ekström och Ewy Möller (alla m) anför:

Vi instämmer i motionärens bedömning att många av de uppgifter, som det ankommer på en överförmyndare att ta ställning till, är av sådan juridisk karaktär att det krävs särskilda insikter – såväl i juridik som i ekonomi – för att lösa dem på ett sätt som tillvaratar den omyndiges intressen. Det kan emellertid icke nu komma i fråga att uppställa särskilda kompetenskrav så länge uppdraget skall beklädas av person som utses genom en politiskt vald församling. Det kan emellertid finnas skäl att i annat sammanhang överväga om den nuvarande organisationen är den mest ändamålsenliga, och då även frågan om krav på kompetens och utbildning.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs att 46 § 1 mom. lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1 mom.(1) Revisorer skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer tillåter annat för särskilt fall. Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara revisor. Revisorer skall ha den insikt i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till arten och omfånget av föreningens verksamhet fordras för fullgörande av uppdraget.

Föreslagen lydelse

46 §

1 mom. Revisorer skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer tillåter annat för särskilt fall. *Den som är auktoriserad eller godkänd revisor enligt förordningen (1973:221) om auktorisation och godkännande av revisorer behöver dock inte vara svensk medborgare.* Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara revisor. Revisorer skall ha den insikt i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till arten och omfånget av föreningens verksamhet fordras för fullgörande av uppdraget.

Till revisorer kan även utses auktoriserade eller godkända revisionsbolag. Vid tillämpning av bestämmelserna om revision likställs auktoriserade revisionsbolag med auktoriserade revisorer och godkända revisionsbolag med godkända revisorer. Ett bolag som utses till revisor skall till föreningens styrelse anmäla vem som är huvudansvarig för revisionen. I ett auktoriserat revisionsbolag skall den huvudansvarige vara auktoriserad revisor och i ett godkänt revisionsbolag skall han vara auktoriserad eller godkänd revisor. Bestämmelserna i tredje och fjärde styckena samt 53 § tillämpas på den huvudansvarige. Om ett revisionsbolag har utsetts till revisor, skall ersättningsskyldighet som kan uppkomma vid fullgörande av revisionsuppdraget åligga revisionsbolaget och den huvudansvarige.

Den kan inte vara revisor som

1. är ledamot av styrelsen i föreningen eller dess dotterföretag eller biträder vid föreningens bokföring eller medelsförvaltning eller föreningens kontroll däröver,

2. är anställd hos eller eljest intar en underordnad eller beroende ställning till föreningen eller någon som avses under 1 eller är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder föreningen vid grundbokföringen eller medelsförvaltningen eller föreningens kontroll däröver,

3. är gift med eller sammanlever under äktenskapsliknande förhållanden med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till person som avses under 1 eller är besvägrad med sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

(1) Senaste lydelse 1980:1105.

4. utöver vad som normalt sammanhänger med medlemskap i föreningen, står i låneskuld till föreningen eller annat företag i samma koncern eller har förpliktelser för vilka föreningen eller sådant företag har ställt säkerhet.

I ett dotterföretag kan den inte vara revisor som enligt tredje stycket inte är behörig att vara revisor i moderföreningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Lag om ändring i aktiebolagslagen (1975: 1385)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 2 § aktiebolagslagen (1975: 1385) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

10 kap.

2 § (1)

Revisor skall vara svensk medborgare och bosatt i Sverige, om ej regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer för särskilt fall tillåter annat. Den som är omyndig eller i konkurs kan ej vara revisor.

Revisor skall vara svensk medborgare och bosatt i Sverige, om ej regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer för särskilt fall tillåter annat. *Den som är auktoriserad eller godkänd revisor enligt förordningen (1973:221) om auktorisation och godkännande av revisorer behöver dock inte vara svensk medborgare.* Den som är omyndig eller i konkurs kan ej vara revisor.

Revisor skall ha den insikt i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden, som med hänsyn till arten och omfånget av bolagets verksamhet fordras för uppdragets fullgörande.

Till revisor kan även utses auktoriserat eller godkänt revisionsbolag. Vid tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel likställs auktoriserat revisionsbolag med auktoriserad revisor och godkänt revisionsbolag med godkänd revisor. Bolag som utses till revisor skall till styrelsen för det bolag som revisionen avser anmäla vem som är huvudansvarig för revisionen. Den huvudansvarige skall i auktoriserat revisionsbolag vara auktoriserad revisor och i godkänt revisionsbolag auktoriserad eller godkänd revisor. Bestämmelserna i 4, 12 och 15 §§ tillämpas på den huvudansvarige.

Till revisor i dotterföretag bör, om det kan ske, utses minst en av moderbolagets revisorer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1980: 1103) om årsredovisning m. m. i vissa företag

LU 1985/86:12

Bil. 1

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 2 § lagen (1980: 1103) om årsredovisning m. m. i vissa företag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

2 §

Revisorer skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer tillåter annat för särskilt fall. Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara revisor.

Revisorer skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer tillåter annat för särskilt fall. *Den som är auktoriserad eller godkänd revisor enligt förordningen (1973:221) om auktorisation och godkännande av revisorer behöver dock inte vara svensk medborgare.* Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara revisor.

Revisorer skall ha den insikt i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till arten och omfånget av den årsredovisningsskyldiges verksamhet behövs för fullgörandet av uppdraget.

Till revisorer kan även utses auktoriserade eller godkända revisionsbolag. Vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel likställs auktoriserade revisionsbolag med auktoriserade revisorer och godkända revisionsbolag med godkända revisorer. Ett bolag som utses till revisor skall till den årsredovisningsskyldige anmäla vem som är huvudansvarig för revisionen. I ett auktoriserat revisionsbolag skall den huvudansvarige vara auktoriserad revisor; i ett godkänt revisionsbolag skall han vara auktoriserad eller godkänd revisor. Bestämmelserna i 4 § tillämpas på den huvudansvarige.

Till revisor i ett dotterföretag bör utses minst en av moderföretagets revisorer, om det kan ske.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 8 § föräldrabalken (1) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

19 kap.

8 §

Överförmyndare, ledamot i överförmyndarnämnd och ersättare *skola vara myndiga svenska medborgare* och kyrkobokförda i kommunen och *får* ej vara i konkurstillstånd.

Överförmyndare, ledamot i överförmyndarnämnd och ersättare *skall ha rösträtt vid val av kommunfullmäktige* och *vara kyrkobokförda* i kommunen och *får* ej vara i konkurstillstånd.

Lagfaren tjänsteman vid tingsrätt får ej vara överförmyndare, ledamot i överförmyndarnämnd eller ersättare inom domsagan, om ej regeringen för särskilt fall meddelat tillstånd därtill.

Ej må annan avsäga sig uppdrag att vara överförmyndare, ledamot i överförmyndarnämnd eller ersättare än den som under de tre senast förflutna åren fullgjort sådant uppdrag, den som uppnått sextio års ålder eller den som eljest uppgiver förhinder, vilket godkännes av kommunfullmäktige.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Härigenom föreskrivs att 37 kap. 3 § brottsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 kap.

3 § (1)

Valbar till ledamot eller ersättare i övervakningsnämnd är *myndig svensk medborgare*, som är kyrkobokförd inom nämndens verksamhetsområde och som ej fyllt eller under mandatperioden fyller sjuttio år. Lagfaren domare, åklagare, polisman, kriminalvårdstjänsteman eller advokat eller den som eljest har till yrke att föra andras talan inför rätta får ej väljas till ledamot eller ersättare. Övervakningsnämnden prövar självmant den valdes behörighet.

Valbar till ledamot eller ersättare i övervakningsnämnd är *den som har rösträtt vid val av kommunfullmäktige*, som är kyrkobokförd inom nämndens verksamhetsområde och som ej fyllt eller under mandatperioden fyller sjuttio år. Lagfaren domare, åklagare, polisman, kriminalvårdstjänsteman eller advokat eller den som eljest har till yrke att föra andras talan inför rätta får ej väljas till ledamot eller ersättare. Övervakningsnämnden prövar självmant den valdes behörighet.

Upphör en ledamot att vara valbar, är uppdraget förfallet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Lag om ändring i lagen (1946: 817) om bevisupptagning vid utländsk domstol

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1946: 817) om bevisupptagning vid utländsk domstol

dels att i 3 § ordet "Konungen" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "regeringen" i motsvarande form,

dels att 2 § skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 § (1)

Enskild part som begärt bevisupptagning eller som eljest enligt lag har att utgiva kostnaden därför åligge att inom tid som honom av rätten förelägges antingen till rätten avlämna skriftlig förbindelse av två vederhäftiga, inom riket bosatta *svenska medborgare*, vilka en för båda och båda för en borga såsom för egen skuld för den kostnad åtgärden kan medföra, eller ock erlægga det belopp vartill rätten finner kostnaden kunna skäligen beräknas. Försummas det och har bevisupptagningen begärts av part, vare frågan därom förfallen.

Enskild part som begärt bevisupptagning eller som eljest enligt lag har att utgiva kostnaden därför åligge att inom tid som honom av rätten förelägges antingen till rätten avlämna skriftlig förbindelse av två vederhäftiga, inom riket bosatta *personer*, vilka en för båda och båda för en borga såsom för egen skuld för den kostnad åtgärden kan medföra, eller ock erlægga det belopp vartill rätten finner kostnaden kunna skäligen beräknas. Försummas det och har bevisupptagningen begärts av part, vare frågan därom förfallen.

Vad nu sagts skall ej äga tillämpning, då kostnad för bevisupptagning skall utgivas av kronan såsom part eller på grund av parten tillkommande rättshjälp enligt rättshjälpslagen (1972: 429) skall utgå av allmänna medel.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Lag om ändring i lagen (1982: 618) om utländska förvärv av fast egendom m. m.

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 och 10 §§ lagen (1982: 618) om utländska förvärv av fast egendom m. m. skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 kap.

2 §

Förvärvstillstånd behövs inte

1. för förvärv genom bodelning, arv eller testamente,
2. för förvärv genom fusion enligt 14 kap. 8 § aktiebolagslagen (1975: 1385),
3. för förvärv genom inrop på exekutiv auktion.

4. om förvärvaren är gift med en svensk medborgare.

4. om förvärvaren är gift med överlåtaren och inte heller om förvärvaren eller, när makar förvärvvar gemensamt, någon av dem är överlåtarens avkomling, allt under försättning att överlåtaren inte är skyldig att avyttra egendomen enligt 3 kap. 1 § eller enligt 6 § lagen (1975: 1132) om förvärv av hyresfastighet m. m. eller 16 § jordförvärvslagen (1979: 230).

5. om förvärvaren är gift med överlåtaren och inte heller om förvärvaren eller, när makar förvärvvar gemensamt, någon av dem är överlåtarens avkomling, allt under försättning att överlåtaren inte är skyldig att avyttra egendomen enligt 3 kap. 1 § eller enligt 6 § lagen (1975: 1132) om förvärv av hyresfastighet m. m. eller 16 § jordförvärvslagen (1979: 230).

10 §

Även om hinder inte föreligger enligt 8 § skall förvärvstillstånd vägras, om förvärvet *avser en fritidsfastighet som är belägen inom ett område där efterfrågan på fritidsfastigheter är så betydande att på grund därav risk föreligger för en stegring av fastighetsvärdena.*

Även om hinder inte föreligger enligt 8 § skall förvärvstillstånd vägras, om förvärvet *sker för fritidsändamål och egendomen är belägen inom ett område där efterfrågan på fritidsfastigheter är så betydande att på grund därav risk föreligger för en stegring av fastighetsvärdena.*

Första stycket gäller inte om förvärvaren tidigare har varit svensk medborgare eller på annat sätt har en särskild anknytning till Sverige.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

2. Beträffande förvärv som har skett före ikraftträdandet skall lagen fortsätta att gälla i sin äldre lydelse, om förvärvet avser en hyreshusenhet, en jordbruksfastighet eller en eldistributionsanläggning.

8 Förslag till

Lag om upphävande av mäklareordningen (1893: 51 s. 1)

LU 1985/86:12

Bil. 1

Härigenom föreskrivs att mäklareordningen (1893: 51 s. 1) skall upphöra att gälla vid utgången av år 1985.

Utländska medborgares förvärv av fritidsfastigheter i Sverige perioden 1979–1984

Län	Inkomna ansökningar							Beviljade förvärv							
	1979	1980	1981	1982	1983	1984	Totalt	1979	1980	1981	1982	1983	1984	Totalt	
Stockholm	206	165	157	178	144	89	939	201	162	155	178	142	89	927	
								därav							
								utländska medborgare							
								bosatta i Sverige	187	152	136	172	137	89	873
								utländska medborgare							
								bosatta utomlands	14	10	19	6	5	-	54
Kalmar	30	34	42	45	58	81	290	28	30	38	43	56	80	275	
								därav							
								utländska medborgare							
								bosatta i Sverige	15	8	7	5	9	5	49
								utländska medborgare							
								bosatta utomlands	13	22	31	37	47	75	225
Kronoberg								122	105	113	94	146	179	759	
								därav							
								utländska medborgare							
								bosatta i Sverige	4	3	7	1	4	5	24
								utländska medborgare							
								bosatta utomlands	118	102	106	93	142	174	735
Kristianstad	72	60	35	65	72	93	397	-	-	-	-	-	86	341	
								därav							
								utländska medborgare							
								bosatta i Sverige	-	-	-	-	-	16	73
								utländska medborgare							
								bosatta utomlands	-	-	-	-	-	70	268
Halland	53	69	50	53	87	83	395	52	68	50	52	83	82	387	
								därav							
								utländska medborgare							
								bosatta i Sverige	12	14	13	14	11	9	73
								utländska medborgare							
								bosatta utomlands	40	54	37	38	72	73	314
Göteborgs och Bohuslän	56	64	77	111	106	147	561	54	62	73	108	99	140	536	
								därav							
								utländska medborgare							
								bosatta i Sverige	34	35	38	43	33	61	244
								utländska medborgare							
								bosatta utomlands	20	27	35	65	66	79	292
Värmland	50	61	94	118	186	176	685	48	60	93	114	183	169	667	
								därav							
								utländska medborgare							
								bosatta i Sverige							
								ca 4 %					12		
								utländska medborgare							
								bosatta utomlands							
								ca 96 %					157		

1985/86:1 y

om svenskt medborgarskap för ledamot i
övervakningsnämnd (prop. 1985/86:7 delvis jämte
motion)

Till lagutskottet

Inledning

I proposition 1985/86:7 har regeringen (arbetsmarknadsdepartementet) dels föreslagit riksdagen att anta åtta lagförslag, däribland ett förslag till lag om ändring i brottsbalken, dels berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som anförts om lagstiftningsfrågor i övrigt.

Ärendet har hänvisats till lagutskottet.

Med anledning av propositionen har väckts bl. a. motion 1985/86:46 av Per-Olof Strindberg m. fl.

Lagutskottet har den 22 oktober 1985 beslutat inhämta justitieutskottets yttrande över propositionen såvitt avser förslaget till lag om ändring i brottsbalken samt motionen i motsvarande del.

Förslag

Förslaget i propositionen om ändring i brottsbalken avser 37 kap. 3 §. Där ges regler om behörighet att vara ledamot eller ersättare i övervakningsnämnd. Förslaget innebär att det gällande kravet på svenskt medborgarskap skall slopas och ersättas med ett krav på att ledamoten eller ersättaren skall ha rösträtt vid val av kommunfullmäktige.

I motionen hemställs, såvitt nu är aktuellt, att propositionen avslås i denna del.

Bakgrund

Övervakningsnämnderna har enligt brottsbalken att fatta vissa beslut beträffande dömda som undergår kriminalvård i frihet. Det gäller både dem som är villkorligt frigivna från fängelsestraff och dem som är dömda till skyddstillsyn. Som exempel på beslut som övervakningsnämnderna fattar kan nämnas beslut om omhändertagande av den dömda och beslut om förverkande av villkorligt medgiven frihet. Övervakningsnämnderna kan vidare, om den dömda missköter sig, begära att åklagaren vid domstol för talan om att skyddstillsynsdomen undanröjs. Nämnderna får också meddela särskilda föreskrifter för den dömda, meddela honom varning och besluta om förlängd övervakningstid. Vissa beslut som en skyddskonsulent har fattat får överprövas av övervakningsnämnd.

Också vissa frågor om passstillstånd och återkallelse av pass prövas av övervakningsnämnd, liksom vissa frågor enligt lagen (1974:203) om kriminallvård i anstalt.

Regler om övervakningsnämndernas sammansättning m. m. finns i 37 kap. brottsbalken.

En övervakningsnämnd består enligt huvudregeln av ordförande, vice ordförande och tre andra ledamöter (1 § andra stycket). Regeringen förordnar ordförande och vice ordförande. Dessa skall vara lagfarna och ha erfarenhet av tjänstgöring som domare (2 § första stycket). I praktiken innebär detta krav också ett krav på svenskt medborgarskap; enligt 11 kap. 9 § regeringsformen får nämligen endast den som är svensk medborgare inneha eller utöva domartjänst (se även 4 kap. 1 § rättegångsbalken). I det betänkande av grundlagberedningen som låg till grund för bestämmelsen i regeringsformen talades bl. a. om önskemålet att beslut som rör enskildas rättsliga ställning skall fattas av svenska medborgare (SOU 1972:15 s. 203).

Övriga ledamöter i övervakningsnämnd och ersättare för dem utses genom val av kommunfullmäktige eller landsting (2 § andra stycket). Valbar till ledamot eller ersättare är myndig svensk medborgare som är kyrkobokförd inom nämndens verksamhetsområde och som inte fyllt 70 år (3 §).

Genom lagstiftning som i viss del trädde i kraft den 1 juli 1983 och i viss del den 1 januari 1984 ändrades övervakningsnämndernas uppgifter och organisation i ganska betydande omfattning (prop. 1982/83:85, JuU 26, rskr. 241).

Nämndernas antal skars ned till ungefär hälften samtidigt som de befriades från en stor mängd ärenden av rutinbetonad karaktär. De uppgifter som efter reformen ligger på nämnderna – och som nyss har beskrivits – är sådana att nämndernas verksamhet nu är begränsad till mera domstolsliknande funktioner (se prop. 1982/83:85 s. 118).

I fråga om de ledamöter som inte är ordförande eller vice ordförande innebär ändringarna att ledamöterna inte som tidigare utses av länsstyrelsen utan i stället väljs av landsting eller kommunfullmäktige. Den lagfästa rekommendationen om att ledamöterna borde ha erfarenhet beträffande ungdomsvård eller arbetsförmedling eller eljest i allmänna värv avskaffades därvid.

Vad gäller medborgarskapsfrågan uttalades i propositionen (s. 118, 136) att för valbarhet bör gälla i huvudsak samma regler som för nämndemän. Endast svenska medborgare får väljas till nämndemän (4 kap. 6 § rättegångsbalken, 20 § lagen om allmänna förvaltningsdomstolar). Något krav på svenskt medborgarskap för de aktuella ledamöterna i övervakningsnämnder hade tidigare inte varit uppställt i lagstiftningen.

Propositionen

Till grund för det föredragande statsrådets förslag att slopa kravet på svenskt medborgarskap för ledamot och ersättare i övervakningsnämnd ligger ett remissbehandlat förslag av diskrimineringsutredningen i delbetänkandet (Ds A 1984:6) Om utlänningars rättsliga ställning. Föredragande statsrådet stöder sig också på vissa resonemang som förts av kommunaldemokratiska

kommittén i betänkandet (Ds C 1983:4) Utländska medborgares valbarhet till vissa förtroendeuppdrag. Beträffande statliga organ vars ledamöter väljs av kommunfullmäktige eller landsting uttalade kommittén att kravet på svenskt medborgarskap i princip borde överges och vidhållas endast om detta föranleds av det enskilda organets arbetsuppgifter och ställning i samhället.

Efter överväganden vad gäller nämndemännen i de allmänna domstolarna uttalar föredragande statsrådet i propositionen att man inte nu bör avskaffa kravet på svenskt medborgarskap för dessa. Därvid syftas bl. a. på förhållandena vid handläggning av mål som rör rikets säkerhet eller utgör militära mål. Hon finner emellertid med hänsyn till övervakningsnämndernas arbetsuppgifter att beträffande dessa nämnder hänsyn av den art som gäller beträffande nämndemännen i de allmänna domstolarna inte behöver tas. Inte heller i övrigt anser hon att övervakningsnämndernas uppgifter och befogenheter är av sådan karaktär att man måste kräva svenskt medborgarskap av de valda ledamöterna. Vidare erinrar hon om att medborgarskapskravet infördes så sent som år 1983.

Motionen

Motionärerna, som hänvisar till Svea hovrätts avstyrkande remissvar i fråga om avskaffande av kravet på svenskt medborgarskap, anför att övervakningsnämnderna har att handlägga frågor av stor betydelse för den enskilde. Svenska medborgare kan i högre utsträckning än utländska förväntas ha goda insikter i svensk rätt och svensk förvaltning, framhåller motionärerna, och tillägger att hänsyn till rättssäkerheten måste sättas före strävan att jämställa svenska och utländska medborgare.

Justitieutskottets bedömning

I propositionen anføres som en allmän utgångspunkt att för sådana förtroendevalda i statliga organ, som väljs av kommunfullmäktige eller landsting, kravet på svenskt medborgarskap i princip bör vidhållas endast om detta föranleds av det enskilda organets arbetsuppgifter och ställning i samhället. Justitieutskottet kan ansluta sig till ett sådant synsätt. Mot bakgrund härav och med hänsyn till karaktären av övervakningsnämndernas uppgifter och befogenheter finner utskottet inte anledning till erinran mot vad föredragande statsrådet anför i propositionen i fråga om behörighet att vara ledamot i övervakningsnämnd eller ersättare för sådan. Enligt utskottets mening saknas det fog för sådana farhågor rörande försämrade rättssäkerhet m. m. som motionärerna för fram, om kravet på svenskt medborgarskap slopas för den berörda gruppen.

Justitieutskottet, som sålunda ställer sig bakom förslaget i propositionen såvitt gäller ändring i 37 kap. 3 § brottsbalken, anser att lagutskottet bör tillstyrka bifall till propositionen i denna del och avstyrka bifall till motionen i motsvarande del.

Stockholm den 12 november 1985

På justitieutskottets vägnar

Karin Ahrland

Närvarande: Karin Ahrland (fp), Arne Nygren (s), Hans Pettersson i Helsingborg (s), Björn Körlof (m), Helge Klöver (s), Gunilla André (c), Sven Munke (m), Lars-Erik Lövdén (s), Hans Göran Franck (s), Birthe Sörestedt (s), Elving Andersson (c), Göran Magnusson (s), Berndt Ekholm (s), Göran Ericsson (m) och Lars Sundin (fp).

LU 1985/86:12

Bil. 3

Avvikande mening

Karin Ahrland (fp), Björn Körlof (m), Gunilla André (c), Sven Munke (m), Elving Andersson (c), Göran Ericsson (m) och Lars Sundin (fp) anser att utskottets yttrande fr. o. m. orden "I propositionen anförs" på s. 29 bort ha följande lydelse:

Så sent som år 1983 beslutade riksdagen att endast svenska medborgare skall kunna väljas till ledamöter i övervakningsnämnderna. I den proposition som låg till grund för lagändringen anfördes att nämndernas verksamhet genom ändringen begränsades till mera domstolsliknande funktioner samt att för valbarhet till nämnderna borde gälla i huvudsak samma regler som för nämndemän. Endast svenska medborgare får vara nämndemän i allmänna domstolar och i förvaltningsdomstolar.

Justitiekammaren vill framhålla att övervakningsnämnderna har domstolsliknande uppgifter i åtskilliga typer av ärenden. Övervakningsnämnderna får t. ex. förklara villkorligt medgiven frihet förverkad, dvs. besluta att en person skall berövas friheten för att avtjäna ett fängelsestraff. Övervakningsnämnderna kan också besluta om tillfälligt omhändertagande av den som dömts till skyddstillsyn eller villkorligt frigivits och även på så sätt beröva en person friheten.

Sådana beslut som nu nämnts rör enskildas rättsliga ställning, och de är självfallet till sin natur mycket ingripande för den enskilde. Justitiekammaren delar den av grundlagberedningen hävdade uppfattningen att beslut av denna art bör fattas av svenska medborgare.

Justitiekammaren, som motsätter sig förslaget i propositionen om slopande av kravet på svenskt medborgarskap för ledamöter och ersättare i övervakningsnämnderna, vill också betona att hänsynen till rättssäkerheten måste sättas före den i och för sig lovvärda strävan att i de avseenden som föreslås i propositionen jämställa utländska medborgare med svenska medborgare.

Justitiekammaren anser att lagutskottet, med bifall till motionen i aktuell del, bör avstyrka bifall till propositionen såvitt gäller ändring i 37 kap. 3 § brottsbalken.

Av utskottet framlagda förslag till ändringar av regeringens lagförslag

LU 1985/86:12

Bil. 4

1 Förslaget till

Lag om ändring i lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs att 46 § 1 mom. lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar skall ha följande lydelse.

Regeringens förslag

1 mom. Revisorer skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer tillåter annat för särskilt fall. Den som är auktoriserad eller godkänd revisor *enligt förordningen (1973:221) om auktorisation och godkännande av revisorer* behöver dock inte vara svensk medborgare. Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara revisor. Revisorer skall ha den insikt i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till arten och omfånget av föreningens verksamhet fordras för fullgörande av uppdraget.

Till revisorer kan även utses auktoriserade eller godkända revisionsbolag. Vid tillämpning av bestämmelserna om revision likställs auktoriserade revisionsbolag med auktoriserade revisorer och godkända revisionsbolag med godkända revisorer. Ett bolag som utses till revisor skall till föreningens styrelse anmäla vem som är huvudansvarig för revisionen. I ett auktoriserat revisionsbolag skall den huvudansvarige vara auktoriserad revisor och i ett godkänt revisionsbolag skall han vara auktoriserad eller godkänd revisor. Bestämmelserna i tredje och fjärde styckena samt 53 § tillämpas på den huvudansvarige. Om ett revisionsbolag har utsetts till revisor, skall ersättningsskyldighet som kan uppkomma vid fullgörande av revisionsuppdraget åligga revisionsbolaget och den huvudansvarige.

Den kan inte vara revisor som

1. är ledamot av styrelsen i föreningen eller dess dotterföretag eller biträder vid föreningens bokföring eller medelsförvaltning eller föreningens kontroll däröver,

2. är anställd hos eller eljest intar en underordnad eller beroende ställning till föreningen eller någon som avses under 1 eller är verksam i samma företag som den som yrkesmässigt biträder föreningen vid grundbokföringen eller medelsförvaltningen eller föreningens kontroll däröver,

3. är gift med eller sammanlever under äktenskapsliknande förhållanden med eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till person som avses under 1 eller är besvägrad med sådan person i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon, eller

Utskottets förslag

46 §

1 mom. Revisorer skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer tillåter annat för särskilt fall. Den som är auktoriserad eller godkänd revisor behöver dock inte vara svensk medborgare. Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara revisor. Revisorer skall ha den insikt i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till arten och omfånget av föreningens verksamhet fordras för fullgörande av uppdraget.

4. utöver vad som normalt sammanhänger med medlemskap i förening-
en, står i låneskuld till föreningen eller annat företag i samma koncern eller
har förpliktelser för vilka föreningen eller sådant företag har ställt säker-
het.

I ett dotterföretag kan den inte vara revisor som enligt tredje stycket inte
är behörig att vara revisor i moderföreningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

2 Förslaget till Lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385)

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) skall ha följande lydelse.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

10 kap. 2 §

Revisor skall vara svensk medborgare och bosatt i Sverige, om ej regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer för särskilt fall tillåter annat. Den som är auktoriserad eller godkänd revisor *enligt förordningen (1973:221) om auktorisation och godkännande av revisorer* behöver dock inte vara svensk medborgare. Den som är omyndig eller i konkurs kan ej vara revisor.

Revisor skall vara svensk medborgare och bosatt i Sverige, om ej regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer för särskilt fall tillåter annat. Den som är auktoriserad eller godkänd revisor behöver dock inte vara svensk medborgare. Den som är omyndig eller i konkurs kan ej vara revisor.

Revisor skall ha den insikt i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden, som med hänsyn till arten och omfånget av bolagets verksamhet fordras för uppdragets fullgörande.

Till revisor kan även utses auktoriserat eller godkänt revisionsbolag. Vid tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel likställs auktoriserat revisionsbolag med auktoriserad revisor och godkänt revisionsbolag med godkänd revisor. Bolag som utses till revisor skall till styrelsen för det bolag som revisionen avser anmäla vem som är huvudansvarig för revisionen. Den huvudansvarige skall i auktoriserat revisionsbolag vara auktoriserad revisor och i godkänt revisionsbolag auktoriserad eller godkänd revisor. Bestämmelserna i 4, 12 och 15 §§ tillämpas på den huvudansvarige.

Till revisor i dotterföretag bör, om det kan ske, utses minst en av moderbolagets revisorer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

3 Förslaget till Lag om ändring i lagen (1980:1103) om årsredovisning m. m. i vissa företag

LU 1985/86:12
Bil. 4

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 2 § lagen (1980:1103) om årsredovisning m. m. i vissa företag skall ha följande lydelse.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

4 kap. 2 §

Revisorer skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer tillåter annat för särskilt fall. Den som är auktoriserad eller godkänd revisor enligt förordningen (1973:221) om auktorisation och godkännande av revisorer behöver dock inte vara svensk medborgare. Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara revisor.

Revisorer skall vara svenska medborgare och bosatta i Sverige, om inte regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer tillåter annat för särskilt fall. Den som är auktoriserad eller godkänd revisor behöver dock inte vara svensk medborgare. Den som är omyndig eller i konkurs kan inte vara revisor.

Revisorer skall ha den insikt i och erfarenhet av redovisning och ekonomiska förhållanden som med hänsyn till arten och omfånget av den årsredovisningsskyldiges verksamhet behövs för fullgörandet av uppdraget.

Till revisorer kan även utses auktoriserade eller godkända revisionsbolag. Vid tillämpningen av bestämmelserna i detta kapitel likställs auktoriserade revisionsbolag med auktoriserade revisorer och godkända revisionsbolag med godkända revisorer. Ett bolag som utses till revisor skall till den årsredovisningsskyldige anmäla vem som är huvudansvarig för revisionen. I ett auktoriserat revisionsbolag skall den huvudansvarige vara auktoriserad revisor; i ett godkänt revisionsbolag skall han vara auktoriserad eller godkänd revisor. Bestämmelserna i 4 § tillämpas på den huvudansvarige.

Till revisor i ett dotterföretag bör utses minst en av moderföretagets revisorer, om det kan ske.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

4 Förslag till Lag om ändring i föräldrabalken

LU 1985/86:12
Bil. 4

Regeringens förslag

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 8 § föräldrabalken (1) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Varder dödsbo, däri omyndig äger del, ej skiftat inom sex månader från det bouppteckning förrättades, skall förmyndaren, där ej avtal träffats om sammanlevnad i oskiftat bo, inom nämnda tid till överförmyndaren avgiva redogörelse för det hinder som mött för skifte, och vare förmyndaren pliktig att därefter, intill dess skifte sker eller avtal, varom ovan sägs, slutes, avgiva sådan redogörelse var sjätte månad, där ej överförmyndaren bestämmer annan tid.

Slutes för omyndig delägare i dödsbo avtal om sammanlevnad i oskiftat bo, vare förmyndaren pliktig att före den 15 februari varje år till överförmyndaren avlämna årsuppgift angående boet, upptagande den behållna inkomsten under föregående år samt en översikt av boets tillgångar och skulder vid årets slut. Möter till följd av boets storlek eller av annan orsak hinder att inom nämnda tid avlämna årsuppgift, skall inom samma tid anmälan om hindret göras till överförmyndaren; och utsatte denne ny tid, inom vilken förmyndaren har att ingiva handlingen.

Hava underåriga syskon samma förmyndare, må för dem gemensam redogörelse eller årsuppgift avlämnas.

Utskottets förslag

Härigenom föreskrivs att 14 kap. 9 §, 16 kap. 5 § och 19 kap. 8 § föräldrabalken (1) skall ha följande lydelse.

Föreslagen lydelse

14 kap.
9 §

Slutes för omyndig delägare i dödsbo avtal om sammanlevnad i oskiftat bo, vare förmyndaren pliktig att före den 1 mars varje år till överförmyndaren avlämna årsuppgift angående boet, upptagande den behållna inkomsten under föregående år samt en översikt av boets tillgångar och skulder vid årets slut. Möter till följd av boets storlek eller av annan orsak hinder att inom nämnda tid avlämna årsuppgift, skall inom samma tid anmälan om hindret göras till överförmyndaren; och utsatte denne ny tid, inom vilken förmyndaren har att ingiva handlingen.

16 kap.

5 §

Före den 15 februari varje år avgive förmyndaren till överförmyndaren årsräkning, innefattande redogörelse för förvaltningen under föregående år eller den del av året, varunder förmyndaren innehaft sin befattning. Då förmyndarens befattning upphör, skall förmyndaren ofördröjligen till överförmyndaren avgiva sluträkning, avseende förvaltningen under det löpande året intill befattningens upphörande.

I årsräkning och sluträkning skola upptagas tillgångar och skulder vid början av den tid räkningen avser, en sammanställning av inkomster och utgifter under nämnda tid samt tillgångar och skulder vid samma tids utgång.

Före den 1 mars varje år avgive förmyndaren till överförmyndaren årsräkning, innefattande redogörelse för förvaltningen under föregående år eller den del av året, varunder förmyndaren innehaft sin befattning. Då förmyndarens befattning upphör, skall förmyndaren ofördröjligen till överförmyndaren avgiva sluträkning, avseende förvaltningen under det löpande året intill befattningens upphörande.

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

19 kap.

8 §

Överförmyndare, ledamot i överförmyndarnämnd och ersättare skall ha rösträtt vid val av kommunfullmäktige och vara kyrkobokförda i kommunen och får ej vara i konkurstillstånd.

Lagfaren tjänsteman vid tingsrätt får ej vara överförmyndare, ledamot i överförmyndarnämnd eller ersättare inom domsagan, om ej regeringen för särskilt fall meddelat tillstånd därtill.

Ej må annan avsäga sig uppdrag att vara överförmyndare, ledamot i överförmyndarnämnd eller ersättare än den som under de tre senast förlutna åren fullgjort sådant uppdrag, den som uppnått sextio års ålder eller den som eljest uppgiver förhinder, vilket godkännes av kommunfullmäktige.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.